

Valtuustoaloite kamppailusta asunnottomuutta vastaan

Kunnanvaltuusto 11.11.2024 § 82

Vasemmiston valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 11.11.2024:

”Asunnottomuuden vähentämisessä Suomen asuntopolitiikka on pitkään ollut kansainvälisen ihailun kohde. Nyt vuosikymmenten työ on valumassa hukkaan.

Syynä tähän ovat nopeasti lisääntyneet hädät. Perinteisesti Suomessa on häädetty noin 3000 kotitaloutta vuodessa, mutta tänä vuonna mennee jo rikki 5000 hädän raja.

Syynä häätöjen lisääntymiseen ovat hallituksen leikkaukset toimeentulotuen saajilta, pienituloisilta palkansaajilta ja yhden huoltajan perheiltä. Lisäksi hallitus on päättänyt ”säästää” myös sosiaalisesta asuntotuotannosta, puolittaa asumisneuvonnan resurssit ja leikkaa asumistuesta.

Kesällä 25 000 toimeentulotukiasiakasta on saanut Kelalta kehotuksen etsiä halvempaa asuntoa, joita ei kuitenkaan markkinoilla ole. Siksi jo nyt voi sanoa, että Suomen virallinen tavoite pitkäaikaisasunnottomuudesta vuoteen 2027 mennessä ei tule toteutumaan.

Ennusteen mukaan pitkäaikaisasunnottomuus tulee päinvastoin lisääntymään erityisesti tarkastelussa, joka huomioi myös piiloasunnottomuuden, kuten tuttavien nurkissa majailun. Paljon tosin riippuu kunnista, jotka käytännössä kantavat vastuun siltä osin kuin valtio ei enää vastuuta kannan.

Toistaiseksi hädät ovat lisääntyneet lähinnä suurissa kunnissa, mutta ajan myötä ongelma tulee näkymään myös pienemmissä kunnissa. Siksi monet kunnat ovat jo lähteneet pohtimaan vastatoimia odotettavissa olevalle kehitykselle, joko yksin tai yhdessä naapurikuntien kanssa.

Ja niin Mäntsälänkin pitäisi.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja muut tämän aloitteen allekirjoittajat esittävät, että kunta selvittää häätöjen määrän kehityksen, häätöihin johtaneet syyt ja keinot ehkäistä asunnottomuuden kasvua Mäntsälässä ja sen naapurikunnissa.

Mäntsälässä 11.11.2024”

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1 Aloite

Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen kuntakehityspalveluille ja Mäntsälän Kodit Oy:lle valmisteltavaksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Häätöjen määrä ja niiden syyt

Mäntsälässä suoritettujen häätöjen määrä on ollut useiden vuosien ajan noin 10–15 kpl vuodessa. Häätöjen lisääntyminen ei vielä ole näkynyt Mäntsälässä taloustilanteen tiukentumisesta huolimatta.

Kunnalla on rajalliset mahdollisuudet saada tietoa yksittäisistä häätöihin johtaneista syistä muun muassa yksityisyyden suojan takia. Asiasta voidaan saada tietoa asumisneuvonnan asiakkuuksien sekä hyvinvointialue Keusoten ja vuokranantajien kanssa tehtävän yhteistyön avulla. Arvion mukaan häätöjen taustalla on useimmiten maksamattomat vuokrat ja jonkin verran muita syitä kuten häiriökäyttäytymistä.

Asunnottomuus ja sen lisääntyminen

Kuten valtuustoaloitteessa mainitaan, syynä häätöjen lisääntymiseen ovat hallituksen leikkaukset toimeentulotuen saajilta, pienituloisilta palkansaajilta ja yhden huoltajan perheiltä. Lisäksi hallitus on päättänyt säästää myös sosiaalisesta asuntotuotannosta, puolittaa asumisneuvonnan resurssit ja leikata asumistuesta.

Asunnottomuus voi tulevaisuudessa lisääntyä ja tähän on olemassa olevana keinona esimerkiksi asumisneuvonta, mitä olisi tarjolla kaikille kuntalaisille.

Mäntsälän kunnan toiminta asunnottomuuden ehkäisemiseksi

Asunnottomuuden syntyamiseen on Mäntsälän kunnan omistamassa vuokrataloyhtiössä Mäntsälän Kodit Oy:ssä pyritty vaikuttamaan ennalta ehkäisevin toimin, asumisneuvonnalla ja ohjaamalla ihmisiä erilaisten asumisratkaisujen sekä tukien piiriin yhteistyössä Keusoten ja asumisneuvonnan kesken.

Ennalta ehkäisevänä keinona Mäntsälän kunta voisi panostaa asumisneuvontaan tarjoamalla yksityisille vuokranantajille asumisneuvontaa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA on myöntänyt avustuksia asumisneuvonnan käynnistämiseen kuten Mäntsälän Kodit Oy:n asumisneuvontatoiminnan käynnistämiseen vuonna 2017.

Asumisneuvonta-avustuksella kannustetaan kuntia asumisneuvontatoiminnan laajentamiseen niin, että asumisneuvontaa on tarjolla kaikille kuntalaisille, siis myös yksityisissä vuokra-asunnoissa ja omistusasunnoissa asuville. Tavoitteena on vuokravelkojen, asumisen häiriöiden ja häätöjen vähentäminen sekä asumisen jatkumisen turvaaminen.

Asunnottomien muut palvelut Mäntsälän kunnassa

Mäntsälän kunnan Ohjaamo on 16–29-vuotiaille nuorille suunnattu neuvonta- ja tukipiste. Ohjaamo ohjaa tarvittavien tukitoimien piiriin.

Mäntsälän Kodit Oy:n kokemukset asumisneuvonnasta

Mäntsälän Kodit Oy on käynnistänyt asumisneuvonnan vuonna 2017 ja saanut toiminnan käynnistämiseen Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAlta avustusta kolmen vuoden ajan.

Mäntsälän Kodit Oy:n häätöjen määrä on pienentynyt asumisneuvonnan ansiosta huomattavasti.

Häätöjen määrät olivat suurimmillaan 16 kpl vuonna 2015. Asumisneuvonnan myötä häädöt ovat olleet vuositasolla 1-3 kpl. Vuonna 2024 on toteutunut kaksi häätöä. Yhtiössä häätö on viimeinen keino silloin, jos asukas ei sitoudu asumisneuvonnan tuella hoitamaan asioita.

Häätöjen perusteena ovat olleet pääasiassa maksamattomat vuokrat. Häätöjä on jouduttu toteuttamaan myös häiritsevän elämän ja huoneiston huonon hoidon vuoksi.

Asuntojen jälleenvuokraus

Aiemmin kunnan vuokrataloyhtiö teki Mäntsälän kunnan kanssa yhteistyötä jälleenvuokraamalla asuntoja. Siitä saatiin hyviä kokemuksia. Asukas pääsi valvotusti opettelemaan asumista ja usein sen jälkeen asukkaat pääsivät asumaan Mäntsälän Kodit Oy:n asunnoissa toistaiseksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella. Tämä käytäntö poistui käytöstä, kun oma sosiaalitoimi siirtyi Keusotelle eikä vastaavaa ole tällä hetkellä mahdollista toteuttaa hyvinvointialueen kanssa.

Yhteenveto

Mäntsälän kunnan omasta vuokra-asuntotuotannosta vastaa kunnan omistama Mäntsälän Kodit Oy, jolle kunta ei kohdenna suoraa investointirahaa, vaan se toimii omana yhtiönään.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantoon on Mäntsälän Kodit Oy:lle ja muille toimijoille luovutettu ARA-tontteja valtuuston päättämän asunto-ohjelman mukaisesti.

Rakentamisen haasteina ovat maailmanpoliittisen tilanteen aiheuttaman kustannustason nousun lisäksi hallituksen leikkaukset ja ARA-tuotantoon kohdistuvat suunniteltu lakiehdotus.

Riittävä, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta ja -tuotanto tärkeää asunnottomuuden vähentämiseksi.

Valmistelija asuntotoimen päällikkö ja Mäntsälän Kodit Oy:n toimitusjohtaja Rauni Ohvo, rauni.ohvo@mantsala.fi

Esittelijä Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa

Päätösehdotus Kuntakehityslautakunta hyväksyy asiakohdassa olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen. Lautakunta esittää, että kunnanhallitus ja edelleen kunnanvaltuusto toteavat valtuustoaloitteen vastatuksi ja asian loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 03.02.2025 § 20

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kuntakehityslautakunnan vastauksen liittyen valtuustoaloitteeseen kamppailusta asunnottomuutta vastaan. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn valtuustolle tiedoksi.

Käsittely Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerusta kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanvaltuusto 10.02.2025 § 13
796/10.04.00/2024

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.